

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет агротехнологій та природокористування
Кафедра садово-паркового та лісового господарства

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

Лісознавство

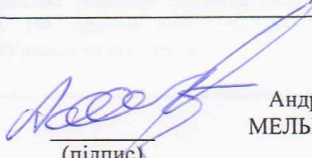
Обов'язковий

Реалізується в межах освітньої програми **Лісове господарство**
за спеціальністю **Н4 «Лісове господарство»**

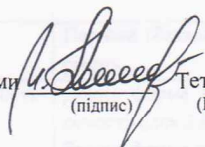
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

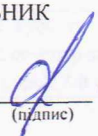
Суми – 2026

Розробники: Мусієнко С. І., канд. с.-г. наук, доцент кафедри садово-паркового та лісового господарства, Троцька С. С., к. б. н., ст. викладач кафедри садово-паркового та лісового господарства

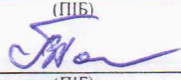
Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри садово-паркового та лісового господарства	протокол № 15 від 09 червня 2026 р.	
	Завідувач кафедри	 (підпис) Андрій МЕЛЬНИК

Погоджено:

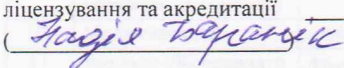
Гарант освітньої програми
(підпис) Тетяна МЕЛЬНИК (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма
(підпис) Сергій ГОРБАСЬ (ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис) Надія БАРАНИК (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 24.06. 2026 р.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Лісознавство		
2.	Факультет/кафедра	Агротехнологій та природокористування / садово-паркового та лісового господарства		
3.	Статус ОК	Обов'язковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Лісове господарство (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти), Н4 «Лісове господарство» (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти)		
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)			
6.	Рівень НРК	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень		
7.	Семестр та тривалість вивчення	Денна форма навчання (2 курс та 1 курс с.т.): 3-4-й семестр (для 2 курсу) та 1-2 семестр для 1 курсу с.т.). Заочна форма навчання (4 курс): 7-й семестр.		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5,0 кредитів (150 годин)		
9.1	Загальний обсяг годин та їх розподіл (денна форма навчання)	Контактна робота (заняття)		Самостійна робота
		Лекційні	Практичні	
		30	30	90
9.2	Загальний обсяг годин та їх розподіл (заочна форма навчання - 5 семестр)	Контактна робота (заняття)		Самостійна робота
		Лекційні	Практичні	
		2	0	193
10.	Мова навчання	українська		
11	Викладач/Координатор освітнього компонента	Мусієнко Сергій Іванович , к. с.-г. наук, доцент кафедри садово-паркового та лісового господарства Факультет агротехнологій та природокористування.		
	Контактна інформація	Мусієнко С.І. / musienkosergij_les@ukr.net		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Дисципліна «Лісознавство» є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми зі спеціальності 205 Лісове господарство. Вивчення дисципліни охоплює знання про природу лісу, закономірності його розвитку, необхідні для того, щоб здійснювати діяльність у науці, лісгосподарському виробництві чи під час викладання у навчальних закладах лісівничого профілю. Знання дисципліни необхідні для вирішення проблем, пов'язаних із веденням лісового господарства на засадах екологічно орієнтованого наближеного до природи лісівництва.		

13.	Мета освітнього компонента	Мета і завдання дисципліни Лісознавство – ознайомити студентів із системними знаннями про природу лісу, його основні компоненти – дерева і чагарники, трав'яний і мохо-лишайниковий покрив, розміщення та екологічні особливості лісу, взаємозв'язок його з умовами клімату, ґрунту з його мікроорганізмами, тваринним світом, географією лісової рослинності.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Пререквізити: Вступ до спеціальності, Дендрологія, Лісові культури. Постреквізити: Соціальне та рекреаційне лісівництва, Транспорт лісу, Лісова таксація, Лісова пірологія, Лісовпорядкування, Лісомисливське господарство, Недеревні ресурси лісу
15.	Політика академічної доброчесності	Дотримання академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної або наукової діяльності. Порушення академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, академічне шахрайство (списування, обман, видавання чимось виконаної роботи за власну), використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: Академічний плагіат – оцінка 0 , повторне виконання завдання. Академічне шахрайство – анулювання отриманих балів; повторне проходження оцінювання повторне виконання несамотійно виконаної роботи; Використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань – відсторонення від виконання роботи, оцінка 0, повторне проходження підсумкового контролю
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=895

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹			Як оцінюється ДРН ²
	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 4	
ДРН 1. Оцінювати і аргументувати значимість отриманих результатів досліджень деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля.	+			Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. Презентація, доповідь.
ДРН 2. Дати стислу лісівничо-таксаційну характеристику насадження.	+			Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. Уважна перевірка та аналіз виконаних завдань. Обговорення обраних шляхів розв'язання проблеми. Спостереження за здобувачами у процесі виконання завдань.
ДРН 3. Дати порівняльну оцінку біоекологічних властивостей деревних порід.		+	+	Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. Невеликі тести (до 5 хв.). Уважна перевірка та аналіз виконаних завдань. Обговорення обраних шляхів розв'язання проблеми. Оволодіння навичками і вміннями при спостереженні. Спостереження за здобувачами у процесі виконання завдань.
ДРН 4. Пояснити причини формування та охарактеризувати лісівничо-екологічні особливості деревостанів, відмінних за складом, формою, віковою структурою і походженням.		+	+	Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. Уважна перевірка та аналіз виконаних завдань. Обговорення обраних шляхів розв'язання проблеми. Спостереження за здобувачами у процесі виконання завдань.

¹Має відповідати Матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми, зазначається для обов'язкових освітніх компонентів ОП I та II рівня, для усіх (обов'язкових та вибіркових ОК) ОП III

²Перелік має відповідати методам сумативного оцінювання, наведених у таблиці 5.2, причому кількість методів оцінювання не обов'язково має дорівнювати кількості ДРН (один метод оцінювання може бути застосовано для оцінювання декількох ДРН)

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

(ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Теми. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу						Рекомендована література ⁱ
	Аудиторна робота				Самостій- на робота		
	Лк		П.з				
	де н- на	зао ч.	де н- на	за оч.	де н- на	заоч.	
Осінній семестр							
Тема 1. Вступ. Зміст дисципліни. Історія. Поняття лісу. Особливості лісових дерев, відміність їх від дерев, що вирости поза лісом. Характерні риси лісу. Лісознавство як вчення про природу лісу. Зв'язок лісознавства з іншими областями біології. Системний підхід до вивчення лісових екосистем. Ліс як явище історичне і географічне. Методи лісознавства. Основні компоненти і ознаки лісу. Поняття про лісовий фітоценоз.	2	2	2		5	10	1-24, електронні ресурси
Тема 2. Компоненти лісових ценозів. Рослини - автотрофний блок лісу. Домінанти лісів України. Види чагарникового та трав'яно-чагарничкового ярусів. Лікарські, медоносні, їстівні рослини в лісах. Роль тварин в житті лісу. Шкідливі і корисні комахи, комахоїдні птахи. Роль грибів та мікроорганізмів у лісових фітоценозах.	2		2		10	20	1-24, електронні ресурси
Тема 3. Взаємодія компонентів лісових фітоценозів. Конкуренція. Симбіоз. Біотичні компоненти лісу. Біорізноманіття в лісі. Деревостан як комплекс популяцій. Оцінка ролі підліску і живого надгрунтового покриву в житті лісу. Вплив живого надгрунтового покриву на продуктивність деревостанів. Регулювання живого надгрунтового покриву в лісі.	2		2		10	10	1-24, електронні ресурси
Тема 4. Морфологія лісового масиву. Компоненти лісового насадження та лісівничо-таксаційні показники деревостану. Морфологічний поділ лісового масиву. Основні компоненти лісового насадження та лісівничотаксаційні показники деревостану. Диференціацію дерев та процес природного зрідження деревостанів, їх причини. Класифікація дерев Г. Крафта за ростом та розвитком. Критичні періоди в лісових насадженнях. Взаємодія деревних порід в лісостанах.	4		4		10	30	1-24, електронні ресурси
Тема 5. Поновлення лісу. Ріст і розвиток лісу. Поняття про поновлення лісу. Умови для проростання насіння, появи сходів, їх ріст в умовах лісу. Поновлення лісу під пологом та на вирубках. Вегетативне природне поновлення, його особливості у	4		4		10	30	1-24, електронні ресурси

окремих деревних порід. Методи обліку природного поновлення лісу. Ріст деревних рослин у товщину та висоту. Основні типи росту деревних рослин у висоту. Цикли розвитку деревних рослин.							
Тема 6. Екологія лісу. Екологічні фактори, їх класифікація. Загальні поняття про екологію лісу. Закономірності дії екологічних факторів на організми в лісі. Класифікація екологічних факторів. Боровий і трофогенний ряди П.С. Погребняка. Закономірності дії екологічних факторів на організми. Класифікація екологічних факторів. Роль клімату у розподілі рослинності. Горизонтальна і вертикальна зональність.	4		4		5	13	1-24, електронні ресурси
Тема 7. Світло та тепло в лісових фітоценозах. Сонячна радіація. Розподіл світла між ярусами. Адаптація лісових рослин до надлишку або нестачі світла і тепла. Ліс і світло. Значення сонячної радіації для життєдіяльності деревних рослин. Пряма і розсіяна радіація. Класифікація типів освітлення і використання світла деревами. Ознаки світлолюбності і тіньовитривалості деревних порід і методи їх визначення. Шкала тіньовитривалості. Світловий режим в лісі. Тіньова пригніченість приросту під наметом лісу. Конкуренція за світло. Ліс і тепло. Відношення деревних порід до тепла.	2		2		5	10	1-24, електронні ресурси
Тема 8. Волога в лісових фітоценозах. Надходження вологи та розподіл її у лісових фітоценозах. Адаптація лісових рослин до нестачі чи надлишку вологи. Вплив опадів на розповсюдження лісів. Сезонний хід опадів і випаровування, його вплив на водний режим. Посухостійкість і вологолюбність деревних порід. Надлишок вологи в ґрунті і заболочування. Відношення дерев до посухи. Сніг і його вплив на ліс. Ожеледь. Горизонтальні опади та їх роль в житті лісу. Ґрунтова волога та її різновиди. Шкали вибагливості. Тверді опади.	2		2		5	10	1-24, електронні ресурси
Тема 9. Ґрунти. Склад та структура лісових фітоценозів. Вплив лісової рослинності на ґрунт. Роль ґрунту в лісовій екосистемі. Кисотно-лужний баланс лісових ґрунтів. Вплив рельєфу і гірської породи на лісову рослинність. Потреба деревних порід в елементах живлення і методи її визначення. Вимогливість деревних порід до родючості ґрунту. Класифікація місцезростань за родючістю ґрунту. Лімітуючі фактори ґрунтової родючості.	2		2		5	10	1-24, електронні ресурси
Тема 10. Ріст, продуктивність та стійкість лісових екосистем. Ріст окремих дерев та лісового насадження. Демографія деревних рослин. Хід росту насаджень і умови місцезростання. Швидкоростучі породи. Залежність росту від густоти	4		4		5	20	1-24, електронні ресурси

деревостану. Ріст чистих і змішаних насаджень.							
Тема 11 Класифікація лісової рослинності. Загальні відомості про класифікацію рослинності. Основні підходи до принципів та методології класифікації.	2		2		10	20	1-24, електронні ресурси
Разом за рік	30	2	30	0	90	193	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Оцінювати і аргументувати значимість отриманих результатів досліджень деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля.	За джерелом знань: 1. <i>Словесні:</i> розповідь, пояснення, лекція, 2. <i>Наочні:</i> демонстрація. 3. <i>Практичні:</i> практична робота. За характером логіки пізнання. 1. <i>Аналітичний.</i> 2. <i>Синтезу.</i> Активні методи навчання – екскурсії. Інтерактивні технології навчання - використання мультимедійних технологій Використання платформи Moodle та ін. під час змішаної форми навчання.	10	Робота з підручниками, посібниками, матеріалами мережі Інтернет Використання платформи Moodle під час змішаної форми навчання. За характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів: 1. <i>Проблемний.</i> 2. <i>Репродуктивний.</i> 3. <i>Пояснювально – демонстративний.</i>	20
ДРН 2. Дати стислу лісівничо-таксаційну характеристику насадження.	За джерелом знань: 1. <i>Словесні:</i> розповідь, пояснення, лекція. 2. <i>Наочні:</i> демонстрація, ілюстрація. За характером логіки пізнання. 1. <i>Аналітичний.</i> 2. <i>Синтезу.</i> Використання платформи Moodle та ін. під час змішаної форми навчання.	20	Робота з підручниками, посібниками, матеріалами мережі Інтернет Використання платформи Moodle під час змішаної форми навчання. За характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів: 1. <i>Проблемний.</i> 2. <i>Репродуктивний.</i> 3. <i>Пояснювально – демонстративний</i>	20

ДРН 3. Дати порівняльну оцінку біоекологічних властивостей деревних порід.	За джерелом знань: 1. <i>Словесні</i> : розповідь, пояснення, лекція. 2. <i>Наочні</i> : демонстрація, ілюстрація. За характером логіки пізнання. 1. <i>Аналітичний</i> . 2. <i>Синтезу</i> . Активні методи навчання - екскурсії. Використання платформи Moodle та ін. під час змішаної форми навчання.	20	Робота підручниками, посібниками, матеріалами мережі Інтернет Використання платформи Moodle під час змішаної форми навчання. За характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів: 1. <i>Проблемний</i> . 2. <i>Репродуктивний</i> . 3. <i>Пояснювально – демонстративний</i> .	20
ДРН 4. Пояснити причини формування та охарактеризувати лісівничо-екологічні особливості деревостанів, відмінних за складом, формою, віковою структурою і походженням.	За джерелом знань: 1. <i>Словесні</i> : розповідь, пояснення, лекція, інструктаж. 2. <i>Наочні</i> : демонстрація, ілюстрація. 3. <i>Практичні</i> : практична робота. За характером логіки пізнання. 1. <i>Аналітичний</i> . 2. <i>Синтезу</i> . Активні методи навчання - екскурсії. Інтерактивні технології навчання - використання мультимедійних технологій Використання платформи Moodle та ін. під час змішаної форми навчання.	10	Робота підручниками, посібниками, матеріалами мережі Інтернет Використання платформи Moodle під час змішаної форми навчання. За характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів: 1. <i>Проблемний</i> . 2. <i>Репродуктивний</i> . 3. <i>Пояснювально – демонстративний</i> .	30
Всього:		60		90

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

При оцінюванні за освітнім компонентом використовується безперервне оцінювання – це поєднання сумативного та інформативного оцінювання. Безперервне оцінювання застосовується з метою встановлення зворотного зв'язку зі студентом та сумативного оцінювання з фіксуванням оцінок. Обов'язковою умовою є, щоб метод оцінювання дозволяв перевірити досягнуті чи ні встановлені результати навчання.

5.1. Сумативне оцінювання

Сумативне оцінювання – підбиває підсумки навчальної діяльності у певний момент часу, зазвичай у кінці модулів та іспит. Сумативне оцінювання можна описати, як оцінювання по закінченні курсу, яке дозволяє визначити рівень досягнень студента, що підсумовує певний етап навчання.

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№ Методи сумативного оцінювання	Бали /Вага у загальній оцінці	Дата складання (зазначити номер тижня, на якому буде проведено оцінювання)
Перший семестр (Залік)		
(Модуль 1) Тести множинного вибору на відповідність або письмова модульна контрольна робота	50 балів/50%	До 7 тижня
(Модуль 2) Тести множинного вибору на відповідність або письмова модульна контрольна робота	50 балів/50%	До 15 тижня
Разом за семестр (залік)	100 балів/(100%)	Заліковий тиждень
Умови отримання заліку: Залік виставляється за результатами поточного контролю. Для отримання заліку здобувач повинен набрати не менше 60 балів зі 100 можливих		
Другий семестр (Іспит)		
(Модуль 3) Тести множинного вибору на відповідність або письмова модульна контрольна робота	30 балів/30%	До 7 тижня
(Модуль 4) Тести множинного вибору на відповідність або письмова модульна контрольна робота	40 балів/30%	До 15 тижня
Іспит (білети (три питання) або (тести + теоретичне питання)	30 балів/30%	Екзаменаційний тиждень
Разом за семестр	100 балів (100%)	Екзаменаційний тиждень
Умови допуску до іспиту: До складання іспиту допускаються здобувачі, які виконали всі передбачені програмою умови		

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадо- вільно	Задо- вільно	Добре	Відмінно
	кількість балів за:			
	Перший семестр (Залік)			
Модуль 1 (50 балів)	0-29	30-37	38-44	45-50
Модуль 2 (50 балів)	0-29	30-37	38-44	45-50
Разом за семестр (100 балів)	0-59	60-74	75-89	90-100
	Другий семестр (Іспит)			
Модуль 3 (30 балів)	0-17	18-21	22-26	27-30
Модуль 4 (40 балів)	0-25	26-32	33-37	38-40
Іспит (30 балів)	0-17	18-21	22-26	27-30
Разом за семестр (100 балів)	0-59	60-74	75-89	90-100

Критерії оцінювання результатів навчання
Відмінно (90–100 балів)

Здобувач вищої освіти демонструє глибокі та системні знання теоретичного матеріалу, вільно оперує професійною термінологією, аргументовано аналізує та узагальнює інформацію. Практичні роботи виконані повністю, відповідно до встановлених вимог. Під час захисту здобувач демонструє вміння аргументовано відстоювати власні рішення та відповідати на додаткові запитання. У письмових роботах та на іспиті допускаються лише несуттєві неточності.

Добре (75–89 балів)

Здобувач вищої освіти володіє основним теоретичним матеріалом, правильно використовує професійну термінологію та здатний застосовувати набуті знання під час виконання лабораторних завдань. Практичні роботи виконані в повному обсязі, проте можуть містити окремі неточності в оформленні. Під час захисту та складання підсумкового контролю здобувач допускає незначні помилки, які не впливають на загальне розуміння навчального матеріалу.

Задовільно (60–74 бали)

Здобувач вищої освіти засвоїв основний зміст навчальної дисципліни на достатньому рівні, проте його знання є фрагментарними та недостатньо систематизованими. Під час виконання практичних робіт і тестових завдань допускаються помилки. Відповіді на запитання характеризуються неповнотою та потребують додаткових уточнень. Здобувач здатний виконувати типові завдання за зразком або за допомогою викладача.

Незадовільно (0–59 балів)

Здобувач вищої освіти не засвоїв основних положень дисципліни, демонструє недостатній рівень теоретичних знань та практичних навичок. Практичні роботи виконані частково або не відповідають встановленим вимогам. Під час контролю знань допускаються суттєві помилки, відповіді є неповними або неправильними. Здобувач не здатний самостійно виконувати типові професійні завдання та не досягає програмних результатів навчання.

5.2. Формативне оцінювання:

Формативне оцінювання є джерелом інформації про рівень досягнення результатів навчання та спрямоване на підтримку освітнього процесу шляхом надання здобувачам своєчасного зворотного зв'язку. Формативне оцінювання проводиться протягом усього періоду вивчення освітнього компонента та використовується для коригування навчальної діяльності здобувачів і вдосконалення методів викладання.

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Усне опитування після вивчення тем зі зворотнім зв'язком від викладача	під час практичних занять протягом семестру
2.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над ситуаційними завданнями протягом занять	наступне заняття після вивчення нової теми
3.	Підсумковий тестовий контроль зі зворотнім зв'язком від викладача	в кінці кожного вивченого модуля
4.	Невеликі тести (до 5 хв)	щотижнево, наприкінці практичного заняття
5.	Захист лабораторних робіт	щотижнево, упродовж семестру

6	Обговорення шляхів розв'язання обраної проблеми.	щотижнево, упродовж семестру
7.	Спостереження за здобувачем у процесі виконання завдання.	щотижнево, упродовж семестру
8.	Перевірка та аналіз виконаних завдань	щотижнево, упродовж семестру

5.3. Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті

Здобувачі вищої освіти можуть набувати додаткових компетентностей і результатів навчання шляхом проходження онлайн-курсів, вебінарів, тренінгів, майстер-класів та інших заходів неформальної та/або інформальної освіти, тематика яких відповідає змісту освітнього компонента «Ландшафтна архітектура».

Результати такого навчання можуть бути визнані та зараховані за окремими видами навчальної діяльності або темами дисципліни за умови документального підтвердження та встановлення їх відповідності програмним результатам навчання і компетентностям освітнього компонента. Визнання результатів здійснюється відповідно до чинного Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, що діє в Сумському національному аграрному університеті.

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

1. Яворовський, П. П., Сендонін, С. Є., Левченко, В. В., Токарева, О. В., Пузріна, Н. В. (2021). Лісівництво (підручник). Київ: Видавничий центр НУБіП України. 654 с. ISBN 978-617-7878-94-9
2. Плугатар, Ю. В., Бойко, П. М., Бойко, Т. О. (2025). Екологічне лісознавство (2-е, доповнене видання). Херсон: Олді+. ISBN 978-966-289-242-0.
3. Попович, С. Ю. (2021). Заповідне лісознавство (навчальний посібник). Київ: Навчальна книга – Богдан. 384 с. ISBN 978-966-10-0364-3.
4. Яворовський, П. П., [та ін.]. (2021). Лісівництво: підручник. Київ: Видавничий центр НУБіП України. 654 с. ISBN 978-617-7878-94-9.
5. Білик, Л. І., & Сич, В. С. (2023). Лісознавство: конспект лекцій (для бакалаврів). Черкаси: ЧДТУ. Електронний доступ — репозитарій ЧДТУ
6. Бровко, Ф. М., [та ін.]. (2024). Лісовідновлення та лісорозведення: навчальний посібник (2-ге, доповнене і перероблене видання). Київ: ТОВ «Видавничий дім «Кондор». ISBN 978-617-7729-52-4. 96 с.
7. Ткач, В. П., Тарнопільська, О. М., Орлов, О. О. (2024). Типи лісових формацій України в системі європейських класифікацій. Харків: Друкарня Мадрид. 415 с. ISBN 978-617-8254-23-0.

6.2. Додаткові джерела

8. Свириденко В.Є. Лісівництво: підруч. [для підготовки фахівців аграрних вузів ІІІІ рівнів акредитації] / В.Є. Свириденко, О.Г. Бабіч, Л.С. Киричок. – К.: Арістей, 2004. – 544с.
9. Бойко, Т. О., Бойко, П. М., Плугатар, Ю. В. (2019). Екологічне лісознавство: навчальний посібник (2-ге, доповнене і перероблене видання). Херсон: ТОВ «ОлдіПлюс». ISBN 978-966-289-242-0. 268 с.
10. Термена Б.К. Лісознавство з основами лісівництва [Текст]: навч. посібник [для студ. біол. спец. вищих навч. закл.] / Б.К. Термена. – Чернівці: Книги-XXI, 2004. – 159 с.
11. Цурик Є.І. Лісознавство: Екологія, ріст і розвиток лісу / Є.І. Цурик. – Львів: НЛТУ України, 2017. – Т. 2. – 296 с.
12. Цурик Є.І. Лісознавство: Морфологія, поновлення та формування лісу / Є.І. Цурик. – Львів: НЛТУ України, 2011. – Т.1. – 296 с.
13. Швиденко А.Й. Лісознавство [Текст] : підручник для студ. вузів / А.Й. Швиденко, Б.Ф. Остапенко. – Чернівці: Зелена Буковина, 2010. – 352 с. 6.2.
14. Forest Strategy. 2011. Forest strategy 2020. Sustainable forest management – an opportunity and a challenge for society. Federal Ministry of Food, Agriculture and Consumer Protection. 36 pp. [WWW document]. – URL http://www.bmel.de/SharedDocs/Downloads/EN/Publications/ForestStrategy2020.pdf?__blob=publicationFile. [Accessed 3 January 2020].
15. Danylo, O., Bun, R., See, L., Charkovska, N.: High-resolution spatial distribution of greenhouse gas emissions in the residential sector. Mitigation and Adaptation Strategies for Global Change (2019, In Press).
16. Office of Statistics. 2019a. Business Performance Indicators for Regional Cities and Districts in 2018. Official Website of the General Directorate of Statistics in Zhytomyr Oblast. (Показники діяльності підприємств по містах обласного значення та районах у 2018 році: офіційний веб-сайт Головного управління статистики у Житомирській області). [WWW document]. – URL <http://www.zt.ukrstat.gov.ua/StatInfo/Pidpr/pidprai.htm>. [Accessed 20 December 2019]. (In Ukrainian).

17. Rozhak, V.P. : Peculiarities of formation of dead wood stocks of forest ecosystems of Stryy-Sian Verkhovyna (Ukrainian Carpathians). Scientific Issues Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University Series: Biology 2(59), 18–24 (2014)
18. Strange, N., Jacobsen, J.B., Thorsen, B.J. 2019. Afforestation as a real option with joint production of environmental services. – Forest Policy and Economics, 104, 146– 156. <http://doi.org/10.1016/j.forpol.2019.04.015>.
19. Dargavel, John 2012, 'Contested forestries, contested educations: a centenary reflection', Australian Forestry vol. 75, no. 1, pp. 16-21.
20. Dargavel, John 2012, 'On dispossession', in Brett J. Stubbs, Jane Lennon, Alison Specht and John Taylor (eds.) Australia's Ever-changing Forests VI: Proceedings of the Eighth National Conference on Australian Forest History, Australian Forest History Society, Lismore. 6.3.

6.3. Методичне забезпечення

21. Троцька С.С., Ярощук Р.А., Мельник Т.І. Лісознавство. Методичні вказівки для вивчення дисципліни (конспект лекцій, практичні заняття, самостійна робота) для студентів денної та заочної форми навчання спеціальностей Лісове господарство і Садово-паркове господарство / Суми, 2020 р. – 60 с.
22. Соціальне лісівництво [Ел ресурс] : конспект лекцій для студентів спец 205 "Лісове господарство" денної та заочної форм навчання / уклад.: О. М. Данильченко, Т. І. Мельник. - Суми, 2020.
23. Корма, О.М., Прокопенко, Г.М. (2020). Лісознавство: методичні вказівки до практичних занять (для бакалаврів). Чернігів: ЧДТУ. 50 с. Е-ресурс — ЧДТУ.
24. Плугатар, Ю. В., Бойко, П. М., Бойко, Т. О. (2024). Екологічне лісознавство (2-ге, доповнене і перероблене видання). Херсон: Видавництво «Олді-Плюс». 268 сторінок. ISBN 978-966-289-242-0.

6.4. Електронні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційний ресурс СНАУ (книжковий фонд, періодика, фонди на електронних носіях тощо) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://library.snau.edu.ua/>.
2. Інституційний репозиторій СНАУ (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, студентські роботи, матеріали конференцій, навчальні об'єкти, наукові статті, тощо) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://repo.snau.edu.ua/>.
3. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.
4. Сумська обласна універсальна наукова бібліотека <http://ounb.sumy.ua/>.
5. Електронна бібліотека НУБіП України (Національний університет біоресурсів і природокористування) <https://dglib.nubip.edu.ua>.
6. Google Scholar (міжнародна наукова пошукова система) <https://scholar.google.com>.
7. FAO Forestry (Продовольча і сільськогосподарська організація ООН) <https://www.fao.org/forestry>.
8. Forest Research UK <https://www.forestresearch.gov.uk>
9. European Forest Institute (EFI) <https://efi.int> 6.5.

6.5. Програмне забезпечення.

Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання (Moodle), Інтернетопитування (Kahoot, LearningApp), тощо.